

Викладач Херсонського державного університету

УЯВЛЕННЯ ПРО ПРОФЕСІЮ ПСИХОЛОГА

Стаття присвячена особливостям професійного самовизначення. Описуються особливості образу професії психолога. Розглядаються стереотипні уявлення про професію психолога.

Ключові слова: образ професії, образ психолога, діяльність психолога, стереотипні уявлення.

Психологи (Абульханова-Славська К.О., Агеев В.С., Бодальов О.О., Волков І.П., Воловикова М.І., Єлісеєв В.А. та ін.) розглядали таке поняття як образ – стереотип професії як один з видів соціального стереотипу, вони вважають, що він характеризується схематизованим уявленням про тип особистості певної людської спільності. Тому стверджується, що професійний стереотип – це певний тип стереотипу соціального. Тому, можна робити наголос на наявності певних сформованих у суспільстві типологій особистості в рамках даної професії, як соціального утворення, що свідомо створюється.

Формування образу професії – це процес, який передбачає ідентифікацію з образом ідеалом. Зрозуміло, що професійне самовизначення формують образ майбутньої професії і образ Я і визначають його характеристики. Ми вважаємо, що в свідомості суспільства існує стереотипний образ психолога, сформований під дією засобів масових комунікацій і саме під їх впливом досвід багатьох людей стає ідентичним.

Петренко В.Ф. застосовує поняття "типажа-стереотипу", що являється синонімічним поняттю "образу-стереотипу" професії. Автор наголошує, що професійні соціальні стереотипи є засобами категоризації інших людей і можуть виступати еталонами, мірками самосвідомості. Вони схожі з образами

власного "Я" і це вказує на включеність образу "Я" в образ професії. За Петренко В.Ф.: "Образ "Я" має безпосередній вплив на його професію, а отже, на образ професії впливають характер, здібності, інтереси людини". Науковець стверджує, що можливість ідентифікації в професії обумовлюється наявністю психологічної близькості між ціннісними орієнтаціями суб'єкта та світом професії. Цей процес є двостороннім: особистість отримує досвід в професії, але і має право щодо її вибору. Цей вибір, є важливим, треба мати знання і уявлення про об'єктивні особливості професії, а також вплив має престижність, статус, суб'єктивний образ, який створений у суспільстві. Таким чином, соціальні уявлення дають змогу аналізувати поведінку в різноманітних професійних та соціальних групах. Такі уявлення як форма колективного знання будуються на основі інформації, оцінок, що отримуються за допомогою освіти, тощо.

Розглядаючи питання про те в якій мірі сформовані та визначені соціальні професійні уявлення, що входять до структури професійної діяльності спеціаліста-психолога або ж індивіда, який збирається обрати таку діяльність яка буде профілюючою, важливо визначити, чим людина керується обираючи професію психолога, якими мотивами, інтересами і які уявлення про зміст зазначеної діяльності вона має. Тому аналізуючи дослідження образу професії психолога ми розуміємо, що у людини спочатку формуються уявлення про професію і це спонукає її до вступу до ВУЗУ і є однією з причин вступу на психологічну спеціальність.